

**МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ
ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА
ПО ХРАНИТЕЛНАТА ВЕРИГА**

Нов контролен план, допълващ политиките на Европейската комисия (ЕК) по отношение на онлайн търговията с хранителни добавки

ЕК се придвижи една стъпка по-близо до създаването на Координационен план за контрол върху продажбата на храни по интернет в рамките на Европейския съюз (ЕС).

В тази връзка, ЕК е издала проектопрепоръка, с която компетентните органи по контрола върху храните в държавите-членки на ЕС се призовават да проучат уебсайтовете, предлагащи нови храни или хранителни добавки, предназначени за продажба чрез интернет. Препоръката е много показателна, тъй като за първи път ЕК координира официалния контрол върху храните и хранителните добавки, продавани по интернет. Препоръката е издадена и в отговор на призивите на заинтересованите страни, че е крайно време да се предприемат действия по този въпрос, тъй като някои интернет оператори “остават с впечатлението”, че няма законови правила за храните, предлагани по интернет.

Производителите и търговците на дребно вече са обект на по-строги законодателни мерки и нормативи по отношение и на здравните претенции при храните, както и по отношение на потенциално опасните продукти, като неразрешени за употреба нови храни и съставки. Има оплаквания от тези субекти към компетентните власти, че липсват ефективни принудителни мерки, приложими за продавачите по Интернет. **Проектопрепоръката на ЕК представлява потенциална стъпка напред в установяването на равнопоставени условия, както за офлайн, така и за онлайн операторите.**

Начален контролен период

На този етап участието на държавите-членки е доброволно, като са предложени срокове за първоначален контрол (4 - 29 септември 2017 г.) и срокове за уведомяване (4 септември - 10 ноември 2017 г.). По време на този въвеждащ контролен период е необходимо да се събере информация и да се установят добри практики на контрол със следните специфични цели и задачи:

- Упражняване и укрепване на сътрудничеството и административната помощ между органите на държавите-членки по отношение на контрола върху продажбите по Интернет;
- Ефективен обмен на информация чрез нотификации по RASFF, съгласно член 50 от Регламент (ЕО)178/2002¹ и нотификации по Системата за административна помощ и сътрудничество, съгласно Решение за изпълнение (ЕС) 2015/1918 на Комисията²;

¹ Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните

² Решение за изпълнение (ЕС) 2015/1918 на Комисията от 22 октомври 2015 година за създаване на системата за административна помощ и сътрудничество („система АПС“) съгласно Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета относно официалния контрол, провеждан с цел осигуряване на проверка на съответствието със законодателството в областта на фуражите и храните и правилата за опазване здравето на животните и хуманното отношение към животните (ОВ L 280, 24.10.2015г.)

- Получаване на ясна визия за евентуалните подвеждащи практики при продажба чрез Интернет, на неразрешени нови храни и храни, съдържащи неразрешени нови хранителни съставки;
- Акцентиране на факта, че Интернет продажбите на храни подлежат на официален контрол;
- Изграждане на умения и опит по отношение на прилагането на законодателството в областта на продажбите на храни по Интернет.

Продуктите, които не отговарят на изискванията на Законодателството, ще бъдат класифицирани като продукти със или без опасност за здравето на консуматорите. Възникналите несъответствия на ниво държава - членка ще бъдат обект на национални мерки и ще бъдат обявявани чрез Системата за административна помощ и сътрудничество. Трансграничните несъответствия, установени при търговия с друга държава – членка на ЕС или с трета страна ще бъдат докладвани чрез RASFF, в случай, че съществува пряка или потенциална опасност за здравето на хората, или чрез Системата за административна помощ и сътрудничество, ако продуктите не представляват опасност за човешкото здраве.

Първоначални цели

По време на началния контролен период, фокусът на внимание от страна на компетентните органи ще бъде съсредоточен приоритетно върху четири продукта, за които има известни опасения по отношение тяхната безопасност, и които се считат за неразрешени за употреба нови храни и нови хранителни съставки:

- **Agmatine (4-aminobutil) guanidine sulfate;**
- **Acacia rigidula;**
- **Epimedium grandiflorum;**
- **Hoodia gordonii**

Още през 2016 г. Американската администрация по храните и лекарствата (FDA) издаде предупреждение за продукти, съдържащи *Acacia rigidula*. Освен това, *Hoodia gordonii* е включена в списъка по Конвенцията за международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (CITES).

По време на контролния период държавите-членки също ще бъдат помолени да търсят уебсайтове с офери за хранителни добавки, за които се твърди, че предотвратяват или лекуват костни и/или ставни заболявания.

Важност на препоръката

Голямата важност на тази препоръка е безспорна, тъй като поставя началото на координирани усилия за контролиране на пускането на неразрешени нови храни, за предотвратяване и забраняване на незаконни здравни и хранителни претенции и други незаконни и заблуждаващи консуматора практики. Също така, по-важното е, че тя предоставя на компетентните органи механизъм, съгласно законодателството в областта на храните, който да прилага това законодателство върху операторите за електронна търговия, което на този етап е много проблематично.

За продукти, за които има съмнения, че са опасни за здравето на потребителя, системата RASFF осигурява ефективен и бърз механизъм за обмен на информация. За незаконни заблуждаващи практики или случаи, които не представляват риск за здравето на хората, прилагането по Системата за административна помощ и сътрудничество може да бъде по-малко ефективно, тъй като държавите-членки могат да пренебрегнат някои несъответствия или оплаквания срещу операторите.

Последици за търговците на дребно в интернет

Възможно ли е тази политика да сложи край на трансграничната Интернет търговия на дребно в рамките на ЕС, при която се избягва официалния контрол върху предлаганите продукти?

Това е въпрос, на който и твърде рано да бъде отговорено. Въпреки това се предлага и сайтовете подобни на Google или Amazon да бъдат подложени на задълбочени проверки на състава и за коректността на здравните претенции за продуктите, които те предлагат, преди да бъдат показани онлайн. За големите интернет оператори, с няколко хиляди продукта, проверката и мониторинга, както от компетентните органи, така и от страна на самите търговци, биха били твърде обременяващи. Дори и при системата RASFF, различната интерпретация по отношение на рисковете, породени от употребата на неразрешени нови храни или претенции за хранителни продукти, на национално ниво пречи на единния подход при нотифициране. Интернет операторите също биха били засегнати при погрешно подаден сигнал по RASFF.

В тази връзка компетентните органи трябва внимателно да преценяват случаите на неспазване на законодателството, преди издаването на нотификации по RASFF, основаващи се на разследванията на Интернет търговията, за да се избегнат грешки, които да дискредитират цялата система.

Анализ на нотификациите по RASFF за 2016 г. и до м. юли 2017 г.

Анализът на нотификациите по RASFF за горепосочения период показва, че по отношение на нотификациите, издадени за хранителни добавки, диетични и усилващи храни, делът на установените несъответствия, отнасящи се до употреба на неразрешени нови храни и нови хранителни съставки, е значителен:

За 2016 г., от 198 бр. нотификации, касаещи небезопасни за здравето хранителни добавки, диетични и усилващи храни, 78 бр. нотификации се отнасят само до неразрешена употреба на нови храни и нови хранителни съставки. От тях 30 бр. касаят неразрешеното използване на Agmatine sulfate, като нова хранителна съставка; 5 бр. се отнасят до неразрешена употреба на Asacia rigidula и 2 бр. за употреба на Epimedium grandiflorum.

За периода от 1 януари до 18 юли 2017 г. от 77 бр. издадени нотификации, отнасящи се до хранителни добавки, диетични и усилващи храни, 19 бр. нотификации касаят неразрешена употреба на нови храни и нови хранителни съставки, като 11 бр. касаят само неразрешената употреба на Agmatine sulfate и 1 бр. за използване на Epimedium grandiflorum, като нова храна.

Богата гама хранителни добавки, съдържащи нови храни и нови хранителни съставки се предлага изключително чрез Интернет, поради което съществува обективна необходимост от адекватен и ефективен официален контрол, с цел защита на интересите на всички заинтересовани страни, и най-вече опазване здравето на консуматорите на територията на ЕС.

Източник: <http://www.nutraingredients.com/Regulation-Policy/EU-Commission-targets-online-supplement-sales-with-new-control-plans>

Изготвил:

**д-р Аксиния Антонова – главен експерт
дирекция КРОКЦ при ЦОРХВ
19.07.2017 г.**